

Sygn. akt II S 114/16

POSTANOWIENIE

Dnia 19 lipca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział II Cywilny – Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Katarzyna Oleksiak

Sędziowie: SO Krzysztof Lisek

SO Jarosław Tyrpa (sprawozdawca)

po rozpoznaniu w dniu 19 lipca 2016 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi M. M.

przy uczestnictwie Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Krakowa – Podgórze w Krakowie

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki w sprawach toczących się przed Sądem Rejonowym dla Krakowa – Podgórze w Krakowie, sygn. akt XII Co 3173/15/P i XII Co 3362/15/P

postanawia:

I. stwierdzić, że w postępowaniach toczących się przed Sądem Rejonowym dla Krakowa – Podgórze w Krakowie pod sygnaturami akt XII Co 3173/15/P i XII Co 3362/15/P doszło do naruszenia prawa skarżącej M. M. do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki;

II. przyznać skarżącej M. M. od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Krakowa – Podgórze w Krakowie kwotę 5000 (pięć tysięcy) złotych;

III. w pozostałej części skargę oddalić;

IV. zwrócić skarżącej M. M. kwotę 100 (sto) złotych uiszczoną tytułem opłaty od skargi.

SSO Jarosław Tyrpa SSO Katarzyna Oleksiak SSO Krzysztof Lisek

UZASADNIENIE

Skarżąca M. M. złożyła skargę w trybie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki i domagała się stwierdzenia przewlekłości postępowania w sprawach toczących się przed Sądem Rejonowym dla Krakowa – Podgórze w Krakowie do sygn. akt XII Co 3173/15/P i XII Co 3362/15/P oraz zasądzenia na rzecz skarżącej kwoty 20 000 zł.

W uzasadnieniu skarżąca podała, że okres prowadzenia postępowania nie znajduje uzasadnienia w zawłości problematyki prawniczej w sprawie, komplikacjami natury dogmatycznej, czy też trudnościami z dziedziny postępowania dowodowego. Ponadto nie sposób uzasadnić przewlekłości postępowania problemami organizacyjnymi lub administracyjnymi, jak i okolicznościami dotkniętymi siłą wyższą, w stosunku do których sąd orzekający byłby

pozbawiony kompetencji decyzyjnej. Zdaniem skarżącej nie można uznać, że czynności były podejmowane przez Sąd bez zbędnej zwłoki. Skarżąca w szczególności zarzuca, że do odrzucenia skargi w sprawie XII Co 3173/15/P winno dojść już po zapoznaniu się przez Sąd z urzędu z postanowieniem z dnia 15 maja 2013 roku wydanym w sprawie I Co 1084/13/P. Nie było podstaw do oczekiwania przez trzy lata na powołanie się na art. 199 k.p.c.

Skarb Państwa – Sąd Rejonowy dla Krakowa – Podgórze w Krakowie wniósł o oddalenie skargi jako bezzasadnej. Zarzucił, że terminy podejmowane w sprawie wynikały z obszerności referatów (ponad 600 spraw). Sąd nie miał informacji przed analizą akt egzekucyjnych informacji o tym, że skarżąca złożyła dwie skargi na tę samą czynność, przy czym jedna toczyła się w innym wydziale. Wskazał, że skarżąca jest stroną wielu postępowań egzekucyjnych i składa skargi na czynność komornika, co wpływa na możliwość zapoznania się przez Sąd z aktami egzekucyjnymi.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Stosownie do treści art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. z 2004 roku, Nr 179, poz. 1843 ze zm.) przewlekłość postępowania zachodzi, jeżeli postępowanie w sprawie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd, w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty, uwzględniając charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawilosci, znaczenie dla strony, która wnosi skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuca przewlekłość postępowania.

Ocenę zasadności skargi należy rozpocząć od zwrócenia uwagi, iż skarżąca domaga się stwierdzenia przewlekłości w dwóch sprawach toczących się przed Sądem Rejonowym dla Krakowa – Podgórze w Krakowie pod sygnaturami akt: XII Co 3173/15/P i XII Co 3362/15/P. Stąd też ocena przewlekłości postępowania musi dotyczyć każdej z tych spraw.

Odnosnie sprawy XII Co 3362/15/P zauważyć należy, że wniosek o obniżenie opłaty egzekucyjnej wpłynął w dniu 8 maja 2013 roku, a postanowienie kończące postępowanie w pierwszej instancji (nieprawomocne w chwili rozpoznania skargi) zostało wydane w dniu 22 lutego 2016 roku. Lektura akt tego postępowania wskazuje, że na czas trwania postępowania wpływ miały takie okoliczności jak złożenie przez skarżącą wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych i zażalenie na postanowienie o odmowie zwolnienia od kosztów sądowych. Wniosek skarżącej został prawomocnie rozpoznany 22 listopada 2013 roku, kiedy to Sąd Okręgowy oddalił jej zażalenie. W tym zakresie nie może być mowy o przewlekłości postępowania, bowiem nie mogą obciążać Sądu składane przez strony wnioski.

Następnie, jak wynika z akt postępowania, pomimo uiszczenia przez skarżącą żądanej przez Sąd opłaty od wniosku (k.32), wniosek ten został odrzucony postanowieniem z dnia 31 stycznia 2014 roku z powodu nieopłacenia (k. 33). Wskutek zażalenia skarżącej Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 13 czerwca 2014 roku uchylił postanowienie w przedmiocie odrzucenia wniosku, wskazując m.in. na to, że żądana opłata została uiszczona przez skarżącą w terminie.

W ocenie Sądu Okręgowego, sytuacja, w której dochodzi do odrzucenia wniosku z powodu braku uiszczenia żądanej opłaty, choć faktycznie opłata ta została uiszczona, a dowód jej uiszczenia zalega w aktach sprawy, oznaczać musi przewlekłość postępowania. Dochodzi bowiem do nieuzasadnionego wydłużenia postępowania o czas konieczny do rozpoznania środka zaskarżenia, zwłaszcza jeżeli Sąd pierwszej instancji, pomimo oczywistości podniesionego w zażaleniu zarzutu, nie stosuje art. 395 § 2 k.p.c. W takim wypadku nie chodzi o możliwość dokonania odmiennej interpretacji przepisu prawa, czy oceny stanu faktycznego sprawy, której może nie podzielić sąd drugiej instancji, ale o podjęcie rozstrzygnięcia formalnego, które nie znajduje podstawy w oczywistych faktach. Z tego względu, o ile istnienie samego obowiązku uiszczenia opłaty podstawowej od wniosku oraz merytorycznych podstaw do wydania pierwszego postanowienia o oddaleniu wniosku (k. 101), można usprawiedliwiać odmiennym poglądem prawnym, który winien podlegać weryfikacji w toku instancji, o tyle przypadku odrzucenia wniosku z powodu jego nieopłacenia, wbrew odmiennym oczywistym faktom, tak usprawiedliwiać nie można. Strona postępowania ma bowiem uzasadnione podstawy oczekiwać, że wykonanie przez nią wezwania, od których Sąd uzależnia merytoryczne rozpoznanie wniosku,

nie spowoduje wydania formalnego postanowienia, które zapada jedynie w przypadku niewykonania wezwania. Z tego też względu za przewlekły uznać należało okres, o jaki wydłużyło się rozpoznanie sprawy, wskutek konieczności rozpoznania zażalenia na postanowienie z dnia 31 stycznia 2014 roku.

W pozostałym zakresie brak jest podstaw do uznania tego postępowania za przewlekłe. Terminowość podejmowanych czynności nie budzi znaczących zastrzeżeń, a wydanie postanowienia z dnia 22 września 2014 roku, które zostało następnie przez Sąd drugiej instancji uchylone, można usprawiedliwić odmiennym poglądem prawnym. Zresztą sama skarżąca nie wskazuje, poza tylko ogólnym sformułowaniem, w jakich konkretnie czynnościach Sądu upatruje zaistnienie przewlekłości w tej sprawie, skupiając swoje zarzuty na sprawie XII Co 3173/15/P.

Odnosnie sprawy XII Co 3173/15/P zauważyć należy, że skarga na czynność Komornika wpłynęła w dniu 27 lutego 2013 roku, a postanowienie kończące sprawę w pierwszej instancji, które nie jest prawomocne, zapadło w dniu 22 lutego 2016 roku. Postanowieniem tym Sąd odrzucił skargę stwierdzając, że analogiczna skarga została już merytorycznie rozpoznana w sprawie I Co 1084/13/P, w której skarga wpłynęła w dniu 22 lutego 2013 roku. Na postanowienie Sądu pierwszej instancji o odrzuceniu skargi skarżąca złożyła zażalenie. Sąd Okręgowy rozpoznający skargę na przewlekłość postępowania nie jest uprawniony do merytorycznego badania postanowienia z dnia 22 lutego 2016 roku, które zostanie poddane kontroli instancyjnej. Zobowiązany jest jednak do dokonania oceny, czy wydanie takiej treści postanowienia, po niemal trzech latach od dnia złożenia skargi, nie naruszyło prawa skarżącej do rozpoznania sprawy bez uzasadnionej zwłoki.

Sąd Okręgowy nie podziela zarzutów skargi, iż już w maju 2013 roku Sąd Rejonowy winien posiadać wiedzę o złożonej skardze w sprawie I Co 1084/13/P. Należy bowiem zauważyć, że skarga w sprawie XII Co 3173/15/P obarczona była brakami fiskalnymi i Sąd Rejonowy miał możliwość jej merytorycznego rozpoznania dopiero po stwierdzeniu usunięcia braków fiskalnych skargi. Wówczas to, bez względu na to, czy braki skargi zostały usunięte, zaistniała konieczność dołączenia akt egzekucyjnych, albowiem, nawet braki fiskalne skargi nie zwalniały Sądu z obowiązku zastosowania art. 759 § 2 k.p.c. Skarga na czynność komornika ma nie tylko cechy środka zaskarżenia, ale jest także narzędziem szeroko rozumianego nadzoru judykacyjnego. Niezależnie bowiem od swej doraźnej efektywności procesowej, tj. zdolności do wywołania bezpośrednich skutków procesowych w ramach postępowania skargowego, jest także nośnikiem informacji mogących wskazywać rozmaite wady i uchybienia w toczącej się egzekucji. Dlatego w orzecznictwie przyjęto, że przed odrzuceniem skargi sąd winien zbadać, czy nie zachodzą podstawy do podjęcia działań na podstawie art. 759 § 2 k.p.c. (por. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2012 r., III CZP 11/12, OSNC 2012, nr 10, poz. 118 oraz z dnia 18 lipca 2012 roku, III CZP 32/12, OSNC 2013/2/13).

Niezależnie zatem od kwestii odrzucenia skargi i zażalenia w tej sprawie, pomimo uiszczenia przez skarżącą opłat, o czym poniżej, Sąd Rejonowy - przed wydaniem postanowienia z dnia 16 grudnia 2013 roku, którym odrzucił skargę - winien był zapoznać się z aktami egzekucyjnymi, w celu stwierdzenia, czy zachodzą podstawy do zastosowania art. 759 § 2 k.p.c. Z akt sprawy przy tym nie wynika, aby, przed podjęciem tego rozstrzygnięcia, Sąd Rejonowy dołączył akta egzekucyjne, aczkolwiek z uzasadnienia postanowienia wynika, że nie znalazł podstawy do zastosowania art. 759 § 2 k.p.c., co sugerować może, iż z aktami taki się zapoznał. Uzasadnienie postanowienia z dnia 22 lutego 2016 roku o odrzuceniu skargi z powodu jej wcześniejszego rozpoznania w sprawie I Co 1084/13/P wskazuje, że okoliczność złożenia skargi na czynność Komornika w sprawie I Co 1084/13/P w dniu 22 marca 2013 roku wynikała z akt egzekucyjnych. Oznacza to, że faktyczną wiedzę o złożeniu tej skargi Sąd Rejonowy miał - bądź przynajmniej, realizując powinność z art. 759 § 2 k.p.c., powinien był mieć - najpóźniej w dniu 16 grudnia 2013 roku, kiedy odrzucił skargę z powodu nieuiszczenia opłaty.

Ponadto, jak wykazuje lektura akt w dniu 16 grudnia 2013 roku Sąd Rejonowy odrzucił skargę i oddalił wnioski o zawieszenie postępowania egzekucyjnego z powodu nieuiszczenia opłaty od skargi, aczkolwiek opłata ta została uiszczona w terminie, co stwierdził Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 21 lipca 2015 roku, uchylając postanowienie o odrzuceniu skargi (k. 100). Zachodzi tu zatem podobna sytuacja do tej, która wystąpiła w sprawie XII Co 3362/15/P tyle, że zdublowana w związku z zażaleniem dłużniczki na postanowienie o odrzuceniu skargi, i również jego

odrzuconiem z powodu braku uiszczenia opłaty, co tym razem zostało wyeliminowane przez Sąd Rejonowy w trybie art. 395 § 2 k.p.c. (k. 83 i 93).

Powyższe oznacza, że postępowanie w sprawie mogłoby ulec skróceniu, o okres konieczny do wydania przez Sąd Okręgowy postanowienia z dnia 21 lipca 2015 roku, uchylającego postanowienie z dnia 16 grudnia 2012 roku o odrzuceniu skargi, a zatem około półtorej roku.

Tak jak nie można kwestionować czynności Sądu w tej sprawie przed datą 16 grudnia 2013 roku, tak również nie sposób kwestionować czynności po dacie 21 lipca 2015 roku. Nie można bowiem pomijać konieczności zarówno zapoznania się Sądu z aktami egzekucyjnymi, jak również uzyskania odpowiedzi Komornika na skargę. Nie sposób zatem podzielić zarzutu skarżącej o istniejącej w sprawie trzyletniej przewlekłości. Okres ten przewlekłości jest bowiem o połowę krótszy.

Mając na względzie powyższe Sąd Okręgowy orzekł jak w punkcie I sentencji na podstawie art. 12 ust. 2 powołanej ustawy, zgodnie z którym uwzględniając skargę, sąd stwierdza, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania, oddalając skargę w pozostałym zakresie.

Stosownie do treści art. 12 ust. 4 powołanej ustawy uwzględniając skargę, sąd na żądanie skarżącego przyznaje od Skarbu Państwa sumę pieniężną w wysokości od 2000 zł do 20 000 zł. Żądane przez skarżącą kwoty 20 000 zł należy uznać za wygórowane. Nie cały bowiem okres opóźnienia obciąża Sąd. Uwzględniając z jednej strony charakter postępowań, które dotyczyły wyłącznie kwestii ustalenia kosztów w zakończonym już postępowaniu egzekucyjnym, jak również znaczenie obu spraw dla skarżącej, a z drugiej czas trwania tych postępowań Sąd Okręgowy uznaje za uzasadnioną rekompensatę w kwocie 5000 zł, tj. 2000 zł w sprawie XII Co 3362/15/P i 3000 zł w sprawie XII Co 3173/15/P. Sąd Okręgowy uwzględnia, że jakkolwiek oba postępowania trwają ponad trzy lata, to jednak nie cały ten okres objęty jest przewlekłością postępowania, a na czas trwania postępowania wpłynęło również zachowanie skarżącej, która składała nieuzasadnione wnioski o zwolnienie od kosztów sądowych, które wymagały rozpoznania, łącznie z zażaleniami.

Wobec uwzględnienia skargi zwrotowi na rzecz skarżącej, w trybie art. 17 ust. 3 ustawy, podlegała uiszczona tytułem opłaty od skargi kwota 100 złotych.

SSO Jarosław Tyrpa SSO Katarzyna Oleksiak SSO Krzysztof Lisek